

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un um. . 14 .
Pe o lună . 2.40 .
Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.
Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să înapo-
iază.

Reformele militare.

În ședința de ieri a Camerei deputaților ministrul apărării țării a depus pe birourile Camerei mult așteptatele proiecte despre reformele militare. Prezintarea acestor proiecte a fost salutăată din partea partidelor din Cameră în deosebite glasuri. Partidul guvernamental i-a făcut ministrului ovații sgomotoase: partidul independent de sub șefia lui Justh le-a primit cu întreruperi violente, cerând înaintea lor prezintarea proiectului de reformă electorală; până și partidul de sub șefia lui Kossuth a fost mai rășboinic decât s'ar fi putut aștepta după atitudinea plină de echivocități a acestui partid odinioară „revoluționar”.

Criticile ziarelor ungurești de azi ne dau măsura să judecăm mai just situația. Tonul domol al criticelor cari, mai mare parte, se mărginesc a stării asupra sarcinilor enorme ce însemnează pentru țară îmbunătățirile introduse prin reforme — e un semn vădit că *in fond* reformele contribuie la întărirea ideii de stat.

Tratativele guvernului contelui Khuen-Héderváry cu guvernul baronului Bienert s'au sfârșit, deci, cu învingerea punctului de vedere al guvernului unguresc.

Chiar și glasurile mai opoziționale cari se ridică împotriva proiectelor

admit că pentru *Unguri* reformele aceste aduc mai multe izbânzi decât s'ar fi putut aștepta după știrile ce veneau, în vremile din urmă, din Viena. Și ce însemnează pentru partidele politice ungurești sarcinile nouă de nenumerate milioane, când le vor simți numai micii contribuabili?

Fără îndoială, reformele militare depuse ieri pe birourile Camerei aduc câteva ușurări de mult dorite. Înainte de toate trebuie să relevăm reducerea serviciul militar la *doi ani* la infanteria de toate categoriile. Numai la artilerie și cavalerie va rămânea și pe viitor serviciul de 3 ani, iar la marină de 4 ani. În mod firesc, prin reducerea serviciului militar se sporește contingentul activ al armatei.

Pentru armata comună se cere anual un contingent de 159.500 soldați, cu 56.400 mai mulți decât până acum. Ungaria va avea să contribuie pe viitor cu 68.187 soldați în loc de 44.076. Paralel cu sporirea contingentului armatei comune se sporește și contingentul honvezimii cu 100 de procente, ridicându-se la 25.000. Ungaria, în loc de contingentul vechiu de 56.576 de soldați va avea să dea un contingent de 93.187!

Repetăm acest spor de contingent e reclamat de reducerea serviciului militar activ. Sarcinile mari ce le impune, însă, sporul acesta sânt atât de mari — numai pentru armele necesare plusului de contingent se cer

aproape 35 milioane de coroane — încât toate înlesnirile rămân o recompensă foarte problematică.

Dar mult mai îngrijorătoare decât aceste sarcini materiale, sânt pentru noi popoarele nemaghiare *izbânzile* guvernului unguresc, cari pentru noi înseamnă o nouă disconsiderare.

Vom stărui, deocamdată numai asupra alor două chestiuni mai importante: *anul de voluntariat al învățătorilor dela școlile populare* (și a candidaților de învățători) și *limba de desbatere în procedura penală militară*.

Reforma prin care se recunoaște înalta misiune culturală a învățătorimii dela școlile populare trebuie salutăată cu bucurie de toți ceice își dau seama de munca de apostoli a învățătorimii dela sate. Era nejustă această disconsiderare a unui factor de cea mai mare importanță pentru progresul unei țări. Dar — le spunem aceste chiar în interesul învățătorilor — serviciul de 1 an ca voluntari nu trebuia să fie obligator pentru toți învățătorii. Trebuia să li-se îngăduie libertatea de a alege ei între serviciul militar de 8 luni cum era până acum și între dreptul de a servi un an de asemenea altor voluntari poate mai puțin calificați.

Este, însă, în reforma aceasta un punct care ne jignește și mai adânc: *învățătorii vor servi anul de voluntar numai la honvezime*. Inzădar

FOIȚA ZIABULUI „TRIBUNA”

FRAGMENTE.

— Foiță originală a „Tribunii” —

— Vânătorii popularității. —

De Ion Agârbiceanu.

Citesc într-o carte :

O speță, care stă pe-o treaptă foarte de jos a neamului omenesc, sânt vânătorii popularității. Li poți întâlni la tot pasul. Pe stradă, în birt, în cafenea.

Pe stradă vânătorul popularității va cerca cât numai se poate, să nu meargă singur. Să aibă totdeauna un satelit lângă sine. Pentru ce? Ca să poată continua o discuție cu care s'a născut, și pe care o va duce neisprăvită în mormânt. Vânătorul popularității are necondiționat lipsă să discute. Să discute cu glas înalt, pe care-l va ridică și mai tare unde va băga de seamă că se întâlnește cu lume mai multă sau cu un om, la opinia căruia în ascuns ține foarte mult. Dacă nenorocitul satelit se va fi întâmplat să aibă el cuvântul când se apropie un om pe opinia căruia dă foarte mult vânătorul popularității, acesta i suprimă numai decât glasul, ascuțindu-și-l pe al său cât poate mai tare. Se va sili acest vânător, când trece pe lângă o persoană cu nume cunoscut, să arunce totdeauna o vorbă mare, un termen înalt, ori, dacă nu-i vin din nenorocire în minte astfel de termini, se va mărgini să

spună cât poate de tare: „Asta-i o chestie capitală!”

Vânătorul popularității are același simț fin de observare, și când trece pe lângă vre-o cocoană, a cărei spirit îl neliniștește.

El, la un moment dat, se oprește unde e circulația mai deasă, îl privește cu superioritate pe satelitul care trebuie să se oprească și el, și spune tare vorbe atât de umilate, încât trebuie să se spargă numai decât.

Vânătorul popularității e plin de gesturi. Măniile lui par puse 'n drot mușchii feții par niște vietăți, niște lipitori ascunse sub piele. El nu vorbește numai cu glasul, ci și cu gesturile toate. Numai asupra ochilor n'are putere cameleonică, vânătorul popularității. Aceia, mai mult ca prin trei faze: încruntați (mai ades), obraznici; și sterși, nu trec. Viața însă niciodată n'au ochii lui.

Pe stradă, dacă bagă de seamă că cineva se interesează de discuția ce-o poartă, își iuțește sau încetează pașii, dupăcum respectivul e înainte ori în urma lui. Atunci sânt clipele celea mai grele pentru bietul satelit. Il poartă ceasuri întregi pe drum.

Vânătorul popularității, înainte de a-și părăsi odaia, se cercetează amănunțit în oglindă. Și, după ce-a eșit, nu-și uită impresia ce și-a lăsat-o șieși, privind-o se în oglindă: așteaptă s'o vadă în fețele și ochii tuturor trecătorilor. În focul discuției celei mai aprinse, nu-și uită să caute efectul ce-l are apariția lui.

Însă apa în care trăiește el cu adevărat e birtul sau cafeneaua. Aici nu-i mișcarea aceea

ne bună de pe uliți. Aici oamenii stau la masă, sorb ceva, fumează. Aici, cei mai apropiați, i pot auzi tot cuvântul.

De se 'ntâmplă să se nimerească sigur, citește în șir gazetele, neuitându-și să-și noteze totdeauna ceva în carnet. Nu-și face notițe simple: din toată musculatura feței se vede că înșamnă ceva neperitor. Orele de singurătate la masă, sunt orele de gimnastică pentru musculatura feței.

Vânătorul popularității se îngrășe cu un chilogram când citește despre el o laudă la gazetă, și slăbește cu zece când se 'ntâmplă să citească o hulă. Dorința lui supremă, fericirea lui vecinică ar fi, dacă gazetele i-ar aduce laude zilnic.

Atât e de plin, de îmbătat de numele lui, încât nu deschide odată gazeta să nu tresară, gândindu-se vecinic că va fi de dânsul vorba.

Vânătorul popularității poate merge în nebunia această așa de departe, încât să i-se pară că toți oamenii nu fac altceva, decât să-i șoptească numele său.

La vr'un banchet, în seria toastelor, el știe alege totdeauna momentul cel mai potrivit, și decât să-l scape, mai bine își taie o mână.

La adunări, la conveniri, vânătorul popularității din cât poate merge în frunte, sau în șirurile prime. Prin orice înghesuială el răzbește înainte, și decât să nu răzbească s'apuce pe podiu, mai bine-și scoate un ochiu.

Vânătorul popularității e un neîntrecut orator de fraze goale, dar spuse cu duioșie, și

se spune în expunerea de motive că „învățătorii vor fi instruiți pentru educația corporală a tinerimii”. Nimeni nu va putea fi sedus de aceste fraze frumoase.

Cei cari cunosc spiritul ce stăpânește în armata „națională” ungurească nu-și vor putea face iluzii asupra tendințelor ce se ascund în dosul acestui exclusivism.

Maghiarizarea cu orice mijloace a fost și de data aceasta mobilul care a inspirat acest exclusivism. Inrolarea învățătorimii noastre *exclusiv* în armata honvezimii e numai o zea în lanțul lung al încercărilor de a distruge ființa noastră românească.

În fața acestor fapte *pozitive*, toate declarațiile despre libertatea ce ni-se îngăduie în desvoltarea noastră „pe teren cultural, bisericesc, economic” etc... rămân fraze înșelătoare.

Tot tendința de distrugere națională se desprinde și din felul cum a fost rezolvită chestiunea limbii în procedura penală militară. Viena, admitând principiul teritorialității absolute, a acordat limbii ungurești în dezbaterile penale drept nelimitat. Numai pentru limba germană — limba de serviciu a armatei comune — s'a făcut o concesie neînsemnată: dacă cei chemați înaintea forurilor judecătorești militare nu știu ungurește, dar știu nemțește, interogatorul, procesul-verbal și publicarea sentinței se face în limba de serviciu, adică în limba germană. Incolo, nu se recunoaște dreptul celorlalte limbi vorbite de numeroasele popoare ale acestei țări. Toată procedura se deapănă ungurește; când e nevoie cu ajutorul interpreților, iar când *unul* dintre judecători știe limba celor chemați înaintea judecătoriei — fără interpreți.

Ce înseamnă asta pentru noi o știu

frumos sunătoare. E cel mai însuflețit sprijinitor al ideilor vagi, a problemelor puțin stabilite. Vânătorul acesta are un idol, căruia își închină întreaga oratorie: generalitățile. Și alt idol căruia își închină vieața: publicul.

În focul vorbirii, să fie convins că-și mărește prin aceasta popularitatea, ar sări dela tribună, ar sări drept în cap, și ar muri bucuros, între chinurile cele mai mari.

Vânătorul popularității e un prietin primejdios. De convii cu el zilnic, foarte ușor se poate întâmpla să ți-se zăpăcească mintea, și să calci pe urma lui. Apoi, tot ce obsearvă că ți-ar putea folosi fie, popularității tale, cearcă să-ți fure, și dacă n'o poate fura repăsește.

E un prietin foarte puțin statornic. Să aibă numai o umbră de bănuială că i-ai putea întuneca aureola, ți-se face cel mai neîmpăcat dușman.

Toți iubim, într'o măsură oarecare, popularitatea, și pentru aceea rămânem oameni de omenie. Dar vânătorii popularității sunt nebuni de legat*.

Ilustrate cu motive românești și cu vederi din România ș. a. se pot căpăta la »Librăria Tribunei«

toți cei ce cunosc practica dela judecătorii civile și neajunsurile cari trebuie să le îndure bieții impricinați neștiutori ai limbii statului.

Am semnalat, deocamdată, numai chestiunile mai jignitoare. E acum rândul deputaților noștri naționaliști ca la discuția reformelor în Cameră, să-și ridice glasul arătând noua nedreptate ce se săvârșește împotriva poporului românesc.

Starea sănătății Maj. Sale. Din Praga se telegrafiază: Numărul de azi al ziarului „Union” a fost confiscat la ordinul procuraturii. Motivul e că ziarul a publicat știri exagerate despre starea sănătății Maj. Sale.

„Union” scrisese anume că boala Maj. Sale e mult mai gravă și îngrijurătoare decât se spune. „Union” mai adăugase că asupra sănătății Maj. Sale a avut înfluență rea și conflictul cu moștenitorul de tron arhiducele Francisc Ferdinand, care ar fi refuzat să reprezinte pe Maj. Sa la serbările de încoronare din Londra, fiindcă soția sa nu s'ar fi bucurat de aceleași onoruri, nefiind egală în rang.

Din Gödöllő se telegrafiază că sănătatea Maj. Sale e satisfăcătoare. Fînd frig, Maj. Sa nici azi n'a eșit din casă.

Întoarcerea la Viena s'a fixat pentru ziua de 2 Iunie.

Adunare populară în Lugoj. »Drapelul« din Lugoj publică următorul avis:

»Conducerea noastră de partid din Caraș-Severin a decis a convoca o mare adunare populară pe ziua de Joi 2/15 Iunie 1911.

Cele mai importante obiecte dela ordinea zilei vor fi *desbaterea situației politice și sufragiul universal.*

Textul definitiv al convocătorului îl vom aduce în Nrul nostru de astăzi într'o săptămână. Dar și până atunci ținem a aviza pe această cale fruntașii noștri din comitatul Caraș-Severin și din comitatele învecinate, ca să-și întocmească afacerile din vreme așa, ca să poată lua parte la această adunare.

Adunarea va fi convocată pe ora 11 n. a. așa că în aceeași zi pot participanții sosi cu trenul

din toate părțile comitatului și pot să se și înapoieze încă în aceeași zi, căci adunarea negreșit se va termina până la ora 2.

Întru cât totuși va fi trebuință de cvartire pentru ceice participă, se vor lua dispoziții satisfăcătoare și în privința aceasta.

Suntem informați că la adunarea aceasta vor lua parte și toți deputații noștri naționali, precum și alți fruntași ai vieții noastre publice.

Suntem convinși, că din toate comunele noastre din comitat vor veni fruntași, — chiar și din cele mai îndepărtate — ca nici o comună să nu rămână nereprezentată la această mare și importantă adunare a cărei trebuință se resimte de mult pe întreaga linie.

Potitica culturală a ministrului de culte. Presa noastră românească se ocupă pe larg cu discursul ministrului de culte rostit la discuția bugetului cultelor. Și «Gazeta», și «Drapelul» și «Unirea» își exprimă, la loc de frunte, nemulțumirea lor cu acest discurs.

«Unirea» scrie între altele:

„Am fi vrut să auzim un cuvânt sincer, că dacă proiectul de autonomie catolică e în linalmente principale gata, biserica noastră unită cu Roma când își va avea și ea autonomia ei și cum? Prin cercurile competente tot mai persistă încă pe lângă ideile lor vechi, îndărătnice de a ne băga în autonomia catolică din țară? Nu cumva tăcerea semnificativă ce se exercită de un timp încoace cu privire la autonomia noastră vrea să fie un prognostic spre aceasta;

Mai am fi vrut să auzim un cuvânt sincer, că ce e cu ordinațiunea lui Apponyi, despre care Tisza spunea în tot decursul campaniei electorale, că e o dispoziție absolut greșită, care va trebui reparată. Și care nu numai că n'a fost revocată, dar nici chiar altcum reparată n'a fost și mulți preoți sunt și azi trași în cercetare pentru neobservarea ordinațiunei din chestiune.

Mai e și chestia școlilor populare, cari astăzi sunt într'o situație cât se poate de nelămurită. În diferitele comitate soartea lor e pendentă de gradul de cultură, de pricepere și bunăvoință a inspectorilor*.

Numai «Românul», organul autorizat de sub conducerea dlui Goldiș, n'are nici un

Zece Maiu.

In ziua cea sfântă și mare
La zece-ale lunii lui Maiu
Se vede-o ciudat' ardtare
Pe-un deal dela Plevna, pe-un plaiu.

Când zorile 'ncep să s'arete
Acolo 'n tăcutele văi,
Din groapă ies moartele cete,
De-apururi idliții flăcăi.

Ei vin de prin locuri, pe care
Ca vechile răni le cunoști,
Pe unde-au stat șanțuri odată
Redute și taberi și oști.

Striviți și cu mâinile rupte
Și galbeni ca 'n jalnicul loc
În ziua sălbaticii lupte
Când bieții periseră 'n foc.

Fac roată, și-o rugă murmură
Iar Valter și Șonțu și toți
Mai marii ce 'n frunte căzură
Stau jalnici acolo 'ntre soți.

Și stau cum stă omul ce-ascultă
Și nici-o mișcare nu fac!
Așteaptă cu grijă și spaimă
Un semn de departe și tac.

De odată ei capul rădică
Dau chiot și-n zare privesc

Spre țara din care ieșird,
Spre scumpul pământ românesc —

Și-ascultă, căci tunul azi cântă
Depart' 'n iubitul pământ
Puternic ca 'n ziua luptării,
Dar altfel de cântec mai sfânt.

Vi-e teamă că n'o să mai cânte,
Că moartea vă fuse 'n zadar —
Dar țara trădește! Iar tunul
Ce limpede o spune și rar.

Și ascultă... iar țara-i departe,
Sânt dealuri la mijloc, și văi,
Și riul cel mare-i departe
De mame pe bieții flăcăi.

Și moartea cea veșnică 'nchise
Pe urmă le tristele-i porți,
Dar moartea lor viață ne dete:
Ferice deasemenea morți!

Iar ce-ar fi șoptind ei pe vremea
Ce-ascultă cântarea de tun
Eu nu știu, căci nimeni nu poate
Pe morți să-i audă ce spun.

Dar cred că se roagă, sărmanii:
„Noi liberi pe voi v'am făcut
Iar Tatăl din cer să vă aibă
De-apururi sub sfântul său scut!”

«Albina» Nr. 32 din 8/21 Mai. G. Coșbuc.

cuvânt de desaprobară. Abia l'a înregistrat în două rânduri scurte, fără orice comentariu.

Camera deputaților a suspendat azi discuția la bugetul ministrului de culte în semn de doliu pentru moartea baronului Bánffy.

Fiind mâne sărbătoare catolică, ședința următoare va avea loc numai Vineri, la orele 10.

Inainte.

De I. U. Soricu.

Inainte. Tot mai înainte. Iată deviza, sub care marile spirite ale omenirii au luptat de veacuri pentru întronarea luminei și a adevărului. Unul, doi, o sută au căzut în fața loviturilor venite din partea prietinelor întunecului. Alții s'au ridicat mai vijelios, mai puternici și mai hotărâți pe urmele celor căzuți. Și oastea celor aleși s'a mărit tot mai mult, în ciuda celor slabi, în ciuda celor ce n'au moștenit în lupta vieții alte arme, decât minciuna, intriga și calomnia. În ciuda acelora, cari au inventat blestemul și surghiunul spre a-și putea masca slăbiciunea și necinstea lor.

Când spui adevărul, trebuie să știi că te adresezi oamenilor. Și când zici om, adu-ți aminte de întregul noian de patimi, cari se zbat în această neînțeleasă alcătuire a pământului de humă. Când spui adevărul, trebuie să știi că într-o lume, care geme în lanțul întunecului, ai trimis o rază de lumină, care aduce aminte milioanei de demoștenite că pentru altceva au fost lăsate pe pământ, nu pentru a răsări prin munca lor lenea acelora, cari n'au decât meritul de a se fi născut.

Arunci o rază caldă, care anunță ivirea zorilor, anunță răsăritul soarelui, în toată mărirea lui, în toată strălucirea lui. Și nu trebuie să uiți că dintre toate vietățile pământului, acela care dușmănește mai mult lumina și iubește întunecul este nu soborul ascuns sub mușuroiul lui, nu viermele care se trăie, ci omul. «Tu ești gunoiul firei, nu stăpân peste dânsa», — a zis cu atâta dreptate poetul strein, pe care mulți dintre ai noștri l'au citit cu mai multă dragoste decât pe Eminescu, dar așa de puțini l'au înțeles. Așa de puțini l'au simțit.

Căci ce însemnează strigătul de amenințare pornit în contra adevărului rostit dela acest amvon? Sunt oamenii, cari se ridică tumultuoși, în contra mânei, care a voit să ridice vâlul de întunec, ce zace pe conștiința unui neam, ce-și merită altă soartă decât aceea de a servi drept material brut, din care să se recruteze ienicerii altor idealuri. Sunt oamenii, cari se tem de ivirea zorilor, în timp ce firea întreagă se bucură și aduce laudă Domnului. Ei se zic reacționari, uitând că azi nu mai putem concepe astfel de noțiuni. Căci reacționari nu există. Există numai sufelete de piatră, cari nu se încălzesc la nici o idee nouă, cari se tem de adevăr și caută să-l înăbușe.

Inainte! Inainte cu curaj, cu încredere în sfințenia idealului tău, în curăția sufletului tău. Odată pasul făcut spre bine, care putere omenească te poate sili să te mai întorci pe vechea cale? De ce ne-am mai uita în urmă? Acolo-i noapte și nouă ne este dor de soare, de căldură, de lumină. Ne este dor de altă viață, de adevărata viață, pe care dușmanii de sânge ne-au tăgăduit-o, și cei chemați nu vor să ne arate calea spre ea.

Am spus un cuvânt, care credeam că exprimă adevărul? Poate să rănească, să doară, poate să jignească anumite susceptibilități. Când scopul, cu care l'ai spus a fost îndreptarea, când ai fost de bună credință, ce-ți pasă de protestele celor ce nu vor să te înțeleagă? Singura aprobare de care ne bucurăm este aceea, pe care o găsim în sufletul nostru. Când conștiința noastră ne spune că am făcut bine, lasă să strige azi aceea, cari mâne vor cere iertare pentru păcatul lor.

Tradare! Acest cuvânt e cea mai grea ofensă ce și-o aduc aceia cari l'au pus în circulație. Ce planuri ascunse de luptă a avut acest popor fără de noroc și fără de prietini și cum au ajuns ele să fie vândute dușmanului de cei grupați în jurul acestui ziar? Ce organizație secretă a avut acest neam, de au denunțat-o dușmanii? Cari căpetenii ale acestei organizații zac astăzi în închisoare, sau își ispășesc sub furci îndrăzneala lor? Cari sunt măsurile luate de dușman, în urma celor descoperite grație tradărei «Tribunei»? Să le vedem. Să le vadă o lume. O lume să se întoarcă cu scârbă dela vânzători! Sau, dacă acestea nu se pot arăta, o lume să înfiereze pe cei ce, în numele unui neam, ce are nevoie de caractere, au rostit o minciună. Au rostit-o ei și au comis și neligiuirea de a face și pe alții s'o creadă. Și păcatul este îndoit de greu.

Și pot slujitorii păcatului să întimideze pe cei ce luptă pentru adevăr și lumină? În fața lor mai e nevoie de apărare? Mergi înainte! De-ai avea o sută de vieți, o sută de vieți să jertfești pentru raza binecuvântată, care-ți încălzește sufletul, care-ți luminează inima și-ți îndreptează cugetele tale. O, și este atâta de înălțătoare lupta, când este purtată cu convingere și cu bună credință. Ce însemnează viața ta, fiind vorba de triumful acestei lupte? În definitiv la ce ne-ar fi bună viața, când n'am putea să ne mai spunem convingerile noastre, așa cum le avem, fără de nici un încunjur, fără de nici o teamă?

Și tocmai în contra libertății de a se exprima convingerile s'a rostit anatema. Tocmai această libertate a fost timbrată de tradare. Un sentiment de oroare te cuprinde văzând stăruința, cu care se strigă: Va trebui să piară. Spre a vă convinge și mai mult, domnilor, de lipsa de temei a tuturor câte le roștiți, veți vedea că acest ziar nu va pieri. Un sentiment de oroare te cuprinde, văzând stăruința ce o depun pentru dărîmarea amvonului, de pe

care s'a preamărit nu triumful așteptării, ci triumful luptei fără de preget.

Inainte deci. Cine iubește lumina și adevărul, cine nu crede în triumful așteptării, cine înțelege grozava soartă ce ne-o pregătește înstrăinarea prin cultură, să vină cu cei cari merg cu curaj înainte. În fața purtătorilor steagului stă ceata dușmanilor și a fraților rădăciți, cari s'au urnit în aceeași deviză; Vor trebui să piară cei ce vor jertfe pentru ideal și sacrificarea ambițiilor personale în fața binelui obștesc. E dureros că între ei sunt și zei, la cari ne-am închinat.

Vom învinge, sau vom cădea. Vom fi și noi câțiva dintre mulții necunoscuți, cari au căzut fericiți că și-au făcut datoria. Inainte!...

Din România.

Amânarea adunării „Ligei”. Adunarea generală a Ligei Culturale care urma să aibă loc în București, Duminică la orele 5 după amiază la sediul Ligei din str. Fântânei s'a amânat pentru Duminică viitoare din cauză că au venit la adunare un număr insuficient de membrii.

Expoziția de pictură în București. Duminică la orele 10 a. m., s'a deschis expoziția oficială de pictură și sculptură a artiștilor în viață, organizată de ministerul cultelor și instrucțiunii.

Solemnitatea a avut loc în prezența A. S. R. Princesesa Moștenitoare, a d-ului ministru al instrucțiunii C. C. Arion și a unui număr public compus din elita Capitalei, iubitoare de artă.

D. Gh. D. Mirea, directorul școlii de belle-arte din București, a rostit cu această ocazie o frumoasă cuvântare.

D-sa după ce arată că manifestările artistice pentru un popor sunt neîndoioase ale vieții sale sufletești, constată că la noi aceste manifestări nu datează decât de abia o jumătate de secol. Viața noastră artistică a avut puțină originalitate și a preocupat un public restrâns. Dar, în timpul din urmă, ea a cuprins un public din ce în ce mai mare și se scoboară în pături adânci ale popoului nostru doritor de adevăr și frumos.

Insuși Statul a început să se intereseze de un scurt timp de această activitate, și de sigur va ști să se achite din ce în ce mai cu folos de datorile sale multiple.

D. C. C. Arion a răspuns că Statul nu trebuie să nesocotească viața artistică a societății; dar că este bine să o lase să se desvolte cu spontaneitatea pe care i-o dă puterea ei vitală.

Apoi d. ministru a condus pe A. S. R. Princesesa Maria prin sălile expoziției.

În urmă s'a servit șampanie celor prezenți.

Reorganizarea presei. Citim în «Secolul», frunzașul organ liberal:

«Ziarul «Secolul» este în al treizecelea an al apariției sale. E o vechime aceasta, care îl impune. Iar activitatea desfășurată până acum, urbanitatea cu care am tratat pe adversarii noștri politici, obiectivitatea cu care am tratat chestiile politice, interesul permanent ce l'am dat cauzei mari naționale, și luptelor politice ale fraților asupriți, lărga parte ce am dat-o articolelor gândite și studiilor de ori ce natură, au făcut din «Secolul» un ziar cu o caracteristică specială în viața noastră politică și gazetărească.

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de fabricanți de Marosvásárhely lipsă la: **Székely și Bóti** mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă
= plătire în rate lunare fără nici o urcare
de preț. — — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. =
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

Avem conștiința unei activități utile, și a unei munci depuse pentru triumful ideilor național-liberale; știm de altfel câtă răspundere asumăm o gazetă în care au scris fruntașii și a fost inspirată de personalitățile de elită ale partidului nostru.

Pentru a fi demni de trecutul nostru și pentru a face ca «Secolul» să fie la înălțime, am hotărât a-l organiza și perfecționa radical. Până la această dată vom suspenda apariția zilnică pentru foarte scurt timp «Secolul» va reapare cu același program de luptă și cu același ideal ca ziar de partid fiind cu totul reorganizat, și având un bogat serviciu de reportajiu. Iar până la reapariția zilnică a «Secolului», ziarul nostru va continua să apară săptămânal.

Acest număr va fi cu îngrijire redactat, conținând 3—4 articole politice, studii literare și artistice, foiletoane distractive, și un rezumat succinat și exact al tuturor întâmplărilor din țară și străinătate.

«Secolul» va continua să fie ceea ce a fost, un organ devotat partidului național liberal, și un instrument de propagandă și de critică.

Primul număr săptămânal va apare Joi 12/25 Mai.»

Politică culturală.

Socotim că supremația culturii ungurești în țara aceasta este un principiu vechiu al politicii ungurești, pe care-l cunoaște orice Român, care s'a izbit cu durere de această supremație ce există într'adevăr. Ministrul Zichy nu a făcut altceva, prin discursul său din parlament, decât ne-a dat un nou prilej de întunecate gânduri asupra viitorului nostru, accentuând încă odată tendința supremă a tuturor guvernelor ungurești, cari s'au răsturnat după vremuri unele pe altele, dar au păstrat toate acest principiu fundamental al politicii naționale ungurești. Nu e deci nimic nou, căci noi am observat din vremuri vechi această tendință omoritoare și, ce e drept, la diferite ocazii, când ea se afirma mai brutal, am și protestat din toată țaria indignării noastre împotriva ei. Ce păcat însă, că toate aceste protestări ale noastre au rămas simple protestări de vorbe sunătoare, neurmte de faptele convenite cari totdeauna sunt mai elocvente decât vorbele, iar guvernele ungurești și-au văzut de treabă mai departe, urmând politica lor culturală nimicitoare pentru noi, cu liniștea omului puternic, netulburat de nimeni. Protestele noastre vor fi stors ele câteva lacrimi din ochii bunilor noștri Români, dar nu au introdus în mijlocul nostru aceea muncă culturală cu care se face, și numai prin ea se poate face, o adevărată politică națională.

Trebuie să insistăm asupra acestei politici de proteste, pentru că aici găsim noi marea greșală a politicii noastre de până acum. La noi, până în ziua de astăzi s'a crezut că a face politică însemnează a ține câte un discurs mai mult sau mai puțin banal în cameră sau la banchete. Din aceste paradări de vorbe și gesturi și-au și creat cei mai mulți fruntași ai noștri platforma de existență politică. Această spumă trecătoare a fost și este încă în mare parte, considerată ca exprimarea cea mai corectă a vrierilor unui neam întreg. Mă tog, așa ceva numai la noi se poate. În afar, lumea civilizată, care a dat glas lui *Carlyle*, ce făcea din muncă o rugăciune, în apus se vorbește mai puțin, iar dacă se vorbește, cuvintele sunt

sprijinite de greutatea faptelor. Popoarele conștiente din Bohemia bunăoară, sunt pătrunse de necesitatea faptelor și se înclină în fața puterii neînchipuit de mare, dar tacită a *muncii*. Se 'ntelege, un fruntaș de al nostru ne ar putea răspunde la toate aceste, amintindu-ne caracterul ideal al luptelor noastre politice. Cică aspirațiile noastre sunt atât de mari și atât de îndepărtate, încât ies din cadrul zilelor în cari trăim. Foarte bine, răspundem, numai cât noi nu putem fi hrăniți numai cu aspirații iar aspirațiile unui neam, numai atunci sunt îndreptățite, când zilnic sunt hrănite cu fapte și conștiente.

Iată, de pildă, ce folos că partidul nostru național luptă pentru crearea unei culturi românești, când toată activitatea lui se reduce, în această privință, la câteva cuvântări mai mult sau mai puțin reușite? Ce folos, că noi protestăm în parlament împotriva legii lui Apponyi, dar în aceiaș vreme nu încercăm nici un mijloc de a para grozava lovitură ce ni-s'a aplicat prin această lege? Guvernul unguresc lucrează sistematic la subminarea existenței noastre naționale, atacând cu legi și instituții însași cultura noastră, singura bază solidă a luptelor naționale, iar noi îmbătați de puterea problematică a frazei, protestăm și iar protestăm. Este un semn neînchipuit de trist aceasta și socotim că a sosit ultima clipă când trebuie să tragem cursul politicii noastre în adevărata lui alvie. Nu avem decât să luăm pildă, dacă nu dela dușmanii noștri, cum ar fi mai firesc, atunci dela frații noștri din România, unde dl N. Iorga, prin cultură vrea să producă un curent de regenerare în politica României.

Dar nu, noi stăm indiferenți. Conducerea partidului nostru, în loc să găsească mijloacele de apărare față de ieșirea cutropitoare a culturii ungurești împotriva noastră, mai bucuros se ține de mici afaceri, căutând cu o stăruință vrednică de o cauză mai bună, pete în soare. De câtă indiferență suntem capabili în fața declarațiilor extrem de primejdioase ale ministrului de instrucție Zichy, o dovedește ziarul autorizat al partidului național, care drept dovadă despre marele interes și înțelegere ce are față de marile probleme politice ce ne frământă, nu scrie nici un cuvânt despre cuvântarea ministrului ungar, ci ne tratează pe noi, umplând coloane întregi, cu întrebări șugubețe și lipsite de spirit. Dar noi nici nu ne așteptam ca acest organ care este expresia cea mai potrivită a frazeologiei noastre din trecut să dea o importanță unor astfel de chestiuni, cari cer un punct de vedere mai înalt și o concepție mai avansată a politicii. Ceea ce constituie însă pentru noi o durere este, că tocmai acest organ autorizat care se hrănește din plătitudine și fraze goale, este scris pe placul celor mai mulți din fruntașii noștri, cari în materie de politică nu au ajuns încă până acolo încât să fie

convinși, că suprema tendință a unui partid care se chiamă național este conservarea și desăvârșirea culturii naționale. Sunt ele o mulțime de cerințe și direcții într'o luptă politică, dar o luptă națională ca a noastră trebuie să fie străbătută în primul rînd de seva dătătoare de viață a culturii naționale.

Și să ne întrebăm deci încă odată de încheiere: Ce am făcut noi ca partid, nu ca oameni singuratici, pentru luptele noastre culturale?

Nu mai răspundem, ci ne gândim cu admirație la acei Poloni din Posen și la Cehii din Austria cari prin cultură și-au susținut și-și susțin luptele lor politice și naționale. Ei au înțeles, că luptele lor în primul rînd sunt naționale, deci și culturale și numai pentru a doua oară politice.

Dezider Bánffy.

1843—1911.

S'a prăbușit unul din cei mai fanatici dușmani ai națiunilor nemaghiare din Ungaria. Baronul Dezider Bánffy, faimosul comite suprem și fost ministru președinte al țării s'a stins astănoapte din viață în Budapesta. Cu el dispăre o figură din cele mai caracteristice, din arena politicii ungurești.

Coborîtor din vechea familie nobiliară a Bánffy-eștilor transilvăneni el a moștenit tradiția urei celei mai neîmpăcate împotriva Românilor. S'a născut în 1843. Studiile și le-a făcut la universitățile din Berlin și Lipsca. Dela 1875—1892 a fost comite suprem în comitatul Solnoc-Dobâca, iar mai târziu în comitatul Năsăud, având aici și calitatea de comisar ministerial pentru administrarea fondurilor grănițerești dela Năsăud. Atât ca comite suprem cât și în calitate de comisar ministerial ținta supremă a activității sale a fost prigonirea Românilor.

Încărcat de meritele ce a câștigat în această nobilă răvnă a sa, în 1892 e ales președinte al camerei deputaților, iar în Ianuarie 1895 ajunge în fruntea cabinetului, care avea să treacă prin parlament proiectele de legi bisericesti. La 1896 a condus alegerile parlamentare de tristă pomenire. O serie de atrocități administrative, cum nu se mai văzuseră dela Coloman Tisza până atunci, i-au ilustrat sentimentele ce ne-a păstrat. Trănit din fotoliu Bánffy a încercat de atunci de repetite ori să mai parvină prin fel de fel de uneltiri; fără să mai reușească însă. În cele din urmă a ajuns atât de părăsit de aderenți, încât era considerat drept un om fără nici o greutate în cumpăna politicii. Cu multă emfază s'a proclamat și s'a constituit atunci singur într'un partid aparte, izolat, dându-și denumirea de „partidul nou“. În fața marelui vulg unguresc personalitatea lui nu și-a pierdut cu toate acestea farmecul și a fost și în izolarea lui ales mereu în cameră.

Neputând izbuti nici cu „partidul nou“, Bánffy, care a ajuns acum caricatura cea mai predilectă a revistelor umoristice ungurești, a căutat un ultim refugiu în tabăra democraților așișati, năpărlind din reacționar intolerant ce era în luptător șgomotos al votului universal. Firește că votul universal așa cum îl contempla. Bánffy era să fie merit tot utopiei de stat național unguresc. Un lucru pe care îl remarcă acum cu prilejul morții lui chiar și tovarășii lui de arme. „Numai cu gogorița naționalităților n'a putut să se împace o viață întreagă acest bărbat entusiast“ — scrie un ziar democrat unguresc, cu prilejul morții lui Bánffy.

De dragul parvenirii la putere a fost deci în stare să-și jertfească până și interesele de

clasă, înfruntând antipatia oligarhiei ungu-rești. A fost capabil, ca aproape toți bărbații politici ai ungușilor, de cel mai fenomenal mimetism politic, la o singură idee nu s'a putut adapta numai: la ideea unei echitabile politici față de națiunile nemaghiare.

În acest punct a rămas totdeauna refractar, dându-ne dovada tipică a ireductibilității mentalității ungu-rești. O calitate a avut însă totuși: sinceritatea acestei mentalități. O calitate azi tot mai rară la bărbații politici așișaji, cari tocmai din cauza aceasta sânt poate și mai primejdioși decât cel ce astăzi îi părăsește.

Impresia morții în cameră.

Budapesta, 24 Mai. Din pietate pentru trecerea din viață a baronului Bánffy camera a ținut azi o ședință de câteva minute numai. Deși bolnav de mult, moartea baronului Bánffy a surprins cercurile politice ungu-rești.

Președintele camerei, Berzeviczy l-a prezentat, îndată după deschiderea ședinței, în termeni elogioși, arătând că a fost unul din bărbații cei mai de seamă ai vieții publice ungu-rești. În numele partidului Justh a vorbit chiar șeful, relevând că steaua călăuzitoare a defunctului a fost statul național maghiar. În numele partidului lui Kossuth a vorbit contele Apponyi, remarcând calitățile de luptător fanatic ale baronului Bánffy. Din partea partidului guvernamental n'a vorbit nimenea.

Înmormântarea defunctului se va face Vineri după amiază.

Un atac contra limbii românești în Bucovina.

Nu-ți vine a crede, când auzi de atâtea lovituri ce se dau limbii noastre și te miri cum e posibil, ca străinii, cari chiar se numesc culți, poate să cuteze să-și permită astfel de atacuri.

Astfel s'a întâmplat la conferența corpului didactic a gimnaziului de stat din Rădăuț, ținută în 12 Mai a. c., un fapt revoltător pentru ori-ce Român din Bucovina. A făcut adevărat un profesoraș, Gottlieb, adus din apus, următoarea propunere:

„Conferența corpului didactic să roage ministerul cultelor și a instrucțiunii ca să elimineze limba română pentru Români din despărțitura germană, și orele câștigate să se adauge parte la greacă, parte la științele naturale. Români au o paralelă română și n'au lipsă mai mult de o despărțitură germană. Și dacă vor și voi să învețe Româna, să treacă la paralelă. Astfel n'am avea lipsă de un profesor român și s'ar face și economie statului, netrebuind să-l plătească. Ar mai fi mai departe numai o despărțitură curat germană și nu una germano-românească și o altă românească“.

Din această propunere atât de ostilă limbii românești se poate cunoaște ce fel de elemente fanatice și șoviniste ni se trimit la gimnaziile noastre, cari sânt în cea mai mare parte clădite cu cheltuiala țării, cum s'a întâmplat aceasta și cu gimnaziul din Rădăuț, la care a contribuit dieta țării o sumă foarte mare pentru catedra limbii române, și de aceea fără consimțământul ei nu se poate schimba nimica. Nu mai puțin și fondul religios a dat tributul său pentru acest gimnaziu.

În un district curat românesc, cum e cel al Rădăuțului, să cuteze un venetic venit mai ieri aici, să elimineze limba acelu district din gimnaziu? Iți stă mintea în loc de atâtea cutezanță și ură față de noi. De aceea cei mai mulți profesori au desaprobat propunerea domnului Gottlieb. Văzând și ei, că nu e la loc.

Cum i-ar fi mers dlui Cottlieb, dacă ar fi

făcut propunerea aceasta la un gimnaziu din Bohemia? Nu ar fi fost boicotat, nu ar fi fost amovat la moment? Dar fiind că și noi Români ne bucurăm de aceleași drepturi cetățenești ca și alte popoare ale Austriei, pretindem cu insistență amovarea acestui element dăunător și plin de ură față de Români dela gimnaziul de stat din Rădăuț cu atât mai mult, cu cât aici studiază un număr însemnat de elevi români, cari nu se pot lipsi de limba maternă de dragul unui venetic ca Gottlieb. Afară de aceasta are fiecare părinte de copii dreptul să-și înscrie copilul la gimnaziul care-l voiește și nu poate un profesor să-i dicteze unde să-l înscrie.

De aceea, observând ținuta dușmănoasă față de Români a dlui Gottlieb, atragem atenția dlui inspector școlar al țării, ca să fie pe pază și să împiedece ori-ce pretenție neîndreptătită a străinilor și să lucre, ca profesori de tagma lui Gottlieb să nu fie suferiți la gimnaziile noastre. Totodată pretindem dela d-nii deputați, ca ei să facă atent la acest fapt și pe ministerul cultelor și instrucțiunii și să pretindă amovarea acestui element dela gimnaziul din Rădăuți.

„F. Pop.“

Cariera militară.

La noi e o boală socială, că părinții nu-s destul de precauți în alegerea carierii fiilor lor. Toți ar vrea să facă din ei avocați, deși e plină lumea de ei, preoți, învățători, ca și când toate bunurile din lume numai lor le-ar suride. Pedagogiile sânt pline, teologiile pe aceea urmă, droaia de proletari scăpați de pela universități nu mai încap pe străzile orașelor, unde vagabundează blăstămându-și norocul iar pe cariera militară nu se află râvnitori destui.

E o chestie serioasă aceasta și merită să atragă atențiunea părinților asupra ei, acum când se apropie sfârșitul anului școlar.

Românii posed calități cari i-ar face membri folositori în armată, iar nouă ne-ar aduce cinste și servicii mari. Umanitate, iubire de neam, înclinațiune spre știință, simțul ordinii, modestie, supunere, nu-s oare calități cari caracterizează pe ofițerul model? Și noi avem aceste calități moștenite dela părinții noștri și duse în armată, ar fi spre gloria poporului nostru și spre mândria numelui de Român.

În trecut s'au pus în perspectivă favoruri multe celor cari voiesc să păsească pe această carieră, dar legea din 1904 le stabilește acum 1073 burse anuale.

Școalele militare sânt:

1. Reale inferioare, în cari se primesc absolvenții școlii populare. Sânt în Kismárton, Kőszeg, Szt-Pöltén, Strass, Fishau. Pot petiționa băeți în vîrstă de 10 ani, dar nu trecuți de 12 ani.

2. Școală de cadeți, pentru armata comună.

3. Academie militară și școală reală militară.

4. Școală de cadeți pentru honvezime.

F. Școală reală militară superioară pentru honvezime.

Pentru toate aceste institute statul ungar împarte anual 1073 de burse, pentru dobândirea cărora se poate petiționa la ministrul de honvezi ungar. (Cu amănunte servește ori-care școală militară).

La școlile de sub nr. 2 și 4 pot petiționa tineri în vîrstă de 14 ani dar nu trecuți de 17 ani, cari au absolvat IV clase la vre-o școală medie; la cele de sub nr. 3 și 5, cei cari au absolvat 8 clase medii (nota nesuficient din latină și greacă nu să ia în considerare).

Legea sună așa:

Cele 250 burse stabilite în art. de lege XXII din 1897 să ridică cu 1073 așa că din aceste 95 locuri să fie pentru Academia militară, 180 pentru școala reală militară, 800 pentru școlile de cadeți.

Adăugând că și din fundațiunea Gozdu se împart anual burse pentru cei ce păsece pe cariera militară, recomand părinților această carieră pentru fiii lor. D. Bedeleanu.

Din străinătate.

Mișcare monarhistă în Portugalia. Din Portugalia sosesc știri cu totul alarmante. O contrarevoluție monarhistă pare iminentă. Siguranța vieții și averii dispăre în țară, bandiții și spărgătorii operează aproape nesupărați. Guvernul nu este în stare să garanteze ordinea și liniștea.

La Oporto comerțul stagnează cu desăvârșire. Oficiul vamal e ocupat de trupe. Greviștii cutreeră străzile neavând de lucru. Numeroase persoane părăsesc orașul simțindu-și viața în pericol din cauză că sânt bănuți ca monarhiști sau clericali.

Pretutindeni se fac pregătiri de revoluție. Organizatorii împart bani și arme.

Guvernul îndeamnă populația din Lisabona să menție ordinea și declară că este pregătit pentru orice eventualitate.

Din Paris se anunță: Se așteaptă cu mare neliniște ziua de Duminecă, când vor avea loc alegerile la Lisabona.

Sânt temeri serioase de ciocniri între republicani și monarhiști.

Guvernul a dispus să se trimită crucișătoare la Nord.

Poliția încearcă să întimideze prin amenințări și perchezitiții.

În convorbirile lor cu ziaristii, miniștrii susțin că e vorba de o ultimă încercare a mișcării monarhiste care nu are însă nici o șansă de reușită.

Trupele sânt consemnate în cazărmi și supravegiate ca să nu poată veni în atingere cu lumea civilă.

Cu toate acestea mișcarea monarhistă se întinde mereu.

Regele Serbiei — acasă. Regele Petru al Serbiei care plecase să facă o vizită președintelui republicii franceze a fost nevoit să-și intrerupă călătoria la Bazel, fiindcă în urma nenorocirii de Duminecă Franța, fiind în doliu, nu putea să-i facă primirea cuvenită.

Azi la amiază, regele Petru a sosit la Budapesta, de unde și-a continuat drumul spre Belgrad.

Regele e însoțit de ministrul de externe al Serbiei Milovanovicu.

Bulgaria contra Turciei. Din Sofia se anunță: Duminecă s'a ținut în piața »Positano« un mare meeting anti turc, convocat în urma ucid rii căpitanului Gheorghieff de către trei soldați turci la frontiera turco-bulgară.

Inițiatorii meetingului au fost ofițeri în rezervă, deoarece guvernul a interzis ofițerilor în activitate de a lua o asemenea inițiativă și nici măcar de a participa la eventuale întruniri de protestare.

Au luat parte la meeting peste 10,000 persoane.

După ce a vorbit publicistul Zancof, protestând contra guvernului actual că n'a avut o atitudine demnă în chestiunea asasinării căpitanului Gheorghieff, s'a ales o deputațiune care să se prezinte primului ministru Cheșof cu o moțiune prin care i-se cere: 1) a căuta să dobândească satisfacție imediată din partea guvernului turc; 2) a obține de la acesta obligațiunea formală că va lua măsuri să nu se mai repete incidente ca cel întâmpnat; 3) a pretinde o despăgubire bănească pentru familia ofițerului ucis.

Meetinguri analoge s'a ținut și la Fillpopoli și alte orașe.

INFORMAȚII.

A R A D, 24 Maiu n. 1911.

Tinerimea noastră.

Am publicat ieri un apel al societății »Petru Maior«, în care tinerimea universitară din Budapesta cere sprijinul lumii românești, pentru susținerea societății noastre studențești de acolo. Erau și câteva date statistice în acel apel, puține, dar foarte elocvente și triste. Că dintre câți frunțași avem noi, în vreme de 50 de ani, de când există societatea, numai 38 au ținut de bine să onoreze societatea »Petru Maior«, cu câte 100 cor., înscriindu-se membrii fondatori. Și încă ceva si mai dureros. Dintre 300 studenți câți sunt înscriși la universitatea din Budapesta, numai 60, zi șasezeci, sunt înscriși membrii la societate. Scriem aceste date și noi, încă odată, și le recomandăm marelui public românesc, ca un prilej de lugubre meditații. La ce am mai vorbi de marea însemnătate a acestei societăți, care singură poate susține duhul românesc în bieții noștri tineri aruncați în marea aceea de străini. De ce am mai bate clopotul într'o dungă, alarmând lumea, că o societate a studenților români din Budapesta, singura noastră societate studențească, se luptă cu moartea? Socoțim că lumea noastră care a trecut destul de des prin capitala țării, o știe aceasta foarte bine. Noi și alte ziare ale noastre am mai scris despre aceasta, în diferite înțelesuri. Scriitorul acestor rânduri se mulțumește să descrie numai obiceiurile localuri ale societății.

Tânărul român, care n'are nici parale și nici chef să cerceteze cafenelele, ca să cetească o gazetă românească sau să mai schimbe vr'o vorbă în graiul lui prigunit și neazut în acea lume străină, trebuie sau să urce în catul al cincilea sau să se coboare în bezna unui parter umed, pentru că sărăcia societății nu-i poate servi cu niște camere mai confortabile. Și chiar dacă ai avea lumină și n'ar trebui să-ți obosești biețele plumăni încărcate de funinginea orașului și atunci trebuie să te înghesuiești unul peste altul ca să poți sta aninat undeva și să-ți petreci ochii peste gazete și reviste, pentru că cele 900 cor. cât poți să dai nu te iartă să închiriezi niște camere mai largi, din care să nu ieși deadreptul în locuri cu miros infect. Mai pune pe deasupra și locuința celor doi studenți beneficiari, cari dorm pe unde apucă în mijlocul vrafurilor de cărți prăfuite și gazete puturoase și închi-puieți pe urmă, iubite cetitor, că trebuie să încapă în cele patru odăițe și un servitor sau servitoare, care este indispensabilă. Atunci vei avea în fața ta icoana adevărată a localurilor societății noastre studențești din Budapesta și dacă ești frunțaș cinstit vei deschide în aceiaș vreme și punga și inima, iar dacă ești un biet pârliț cu bun simț, te vei înfiora de neglijența oamenilor și instituțiilor noastre și vei trage o consecință logică din toate aceste. Vei constata cu durere, că iată acesta este cel mai bun și mai prielnic mijloc de a perpetua pentru vecii vecilor umilința tradițională românească și de a îndepărta tot mai mult dela noi acele spirite corupte de cultura ungurească, cari vor găsi în aceste locașuri umede un nou prilej de a constata superioritatea dușmanilor noștri. Ego.

— **Frigul de primăvară.** De câteva zile o răcoare simțitoare s'a abătut asupra țării pricinuind prin multe părți pagube, mai ales în pomii și în semănături. Viile sunt mai ales expuse gerului și după cât suntem informați, chiar podgoriile Aradului au fost pe unele locuri pișcate de brumă, fără să se fi cauzat însă pagube mai însemnate. În părțile de miazănoapte însă iarna s'a întors deabinele și e chiar

în toi. Turmele au trebuit coborâte din munți căci înlemneau de frig, iar prin comitatul Maramurăș și Liptó a început să ningă ca în postul Crăciunului.

— **O bancă vrednică.** În numele comitetului parohial din comuna Guravăii aducem cele mai sincere mulțumiri institutului de credit „Victoria” din Arad, care a dăruit din venitul anual suma de 100 coroane bisericii din comuna Guravăii, zidită cu multă greutate. Rugăm pe bunul Dumnezeu ca pe binefăcătorii cari s'au îndurat de au ajutat biserica să-i pomenească în împărăția cerurilor.

Pleşcuța-Guravăii, 22/V 1911. — Petru Mihutia, preot gr.-or. român.

— **De la »Clubul român« din Viena.** Societatea »Clubul Român« din Viena fiind înființată cu scopul de a stringe pe toți Românii din Viena într'un singur corp și în deosebi de a proteja clasa mijlocie, meseriași și comercianți și de a-i feri de primejdia deznaționalizării cât și de influența dezastruoasă a internaționalismului.

Această menire »Clubul Român« caută de a implini prin întreținerea unui local de citire, a unei biblioteci și înainte de toate prin conferințe, ce se țin aproape în fiecare săptămână cu concursul elementelor culte românești din Viena.

În raport însă cu veniturile mici de cari dispune societatea, cheltuielile sunt considerabile, căci afară de întreținerea localului, a bibliotecii și plata ziarelor necesare, societatea e nevoită a acorda ajutoare Românilor căzuți în lipsă cât și a înlesni meseriașilor și comercianților veniți la Viena găsirea de posturi sau întoarcerea lor în țeară.

Urmând deci societatea »Clubul Român« exemplului societăților similare germane a scos spre vânzare mărci a 5 bani bucata, cari poartă, drept stimă și recunoștință, chipul diui prof. N. Iorga.

Aceste mărci au menirea de a mări fondul societății, ca astfel să i se dea posibilitatea de a prourma chemării sale și de a îndeplini scopul prefapt prin statute.

Drept aceea ne permitem a apela călduros către onorabilele bănci și către toate ilustrele persoane, cari doresc viața și existența acestei societăți să binevoiască a sprijini societatea prin cumpărarea acestor mărci.

Viena, 23 Maiu n. 1911. George Vitencu, președinte.

— **10 Mai v. în Viena.** Ni-se telegrafiază: Azi a avut loc în capela română din Viena sărbarea de 10 Mai. Ambasada română s'a înfățișat în gală. S'a cântat „Trăiască Regele”.

Zilele trecute a petrecut la Viena poetul Coșbuc.

— **Statua lui Cuza.** Din lași ni-se scrie:

În urma deciziei consiliului comunal, a fost expediată astăzi d-lui Gr. Ghica-Deleni, președintele comitetului pentru ridicarea statuei lui Cuza-Vodă, următoarea adresă de mulțumire:

„Avem onoare a vă comunica că consiliul comunal prin decizia Nr. 67 din 2 Mai, a admis ca statuia marelui Domnitor Cuza-Vodă să se așeze în piața Unirei.

Cu această ocazie, vă rugăm a primi mulțumirile consiliului comunal și ale noastre atât pentru buna voință arătată în rezolvirea acestei chestiuni, cât și pentru frumoasa d-stră inițiativă, căreia se datorește slăvirea memoriei

marelui domnitor, precum și împodobirea lașului cu un măreț monument.

— **Cătră abonații »Bibliotecii Poporale a Asociațiunii.** Ne vedem îndemnați a ruga pe P. T. abonenți, ca să fie cu considerare la multele greutăți ce a trebuit să întimpinăm la pornirea acestei noi lucrări. Nu în nepăsarea noastră, ci în firea lucrului trebuie deci căutată cauza micilor neregularități ivite în decursul numerilor apăruiți până acum.

Până acum au apărut trei numeri, cari au fost trimiși tuturor abonenților. Nr. 4 și 5 apare într'o singură broșură, de unde provine și întârzierea de o lună — și se va expedia în zilele din urmă ale luni lui Maiu.

Rugăm deci pe toți abonenții să fie în așteptare, căci în zilele viitoare vor primi și Nr. 4—5, iar de aici încolo în fiecare lună broșura fâgăduită.

Sibiu, în 9/22 Maiu 1911. Administrația »Bibliotecii Poporale« a Asociațiunii.

— **«Doljiul»**, organul partidului conservator-democrat din Craiova, reorganizându-se și-a reluat apariția.

Direcțiunea politică, și proprietatea ziarului rămân exclusiv ale dlui N. N. Popp, fost deputat.

— **Continuarea meetingului aviatic din Issy les Moulinaux.** Camera franceză s'a întrunit ieri într'o scurtă ședință pentru a vota proiectul referitor la îngroparea pe cheltuiala țării a defunctului ministru de război Berteaux. Deputații drept semn al recunoștinței față de ministru, au primit proiectul printr'o tăcere mută, ridicându-se cu toții în picioare. La sfârșitul ședinței președintele — drept semn de doliu — a ajurnat camera pe vreme de o săptămână.

Aviatorii cari au luat parte la concursul de Duminecă — încercând parcurgerea distanței de 1100 chilometri dintre Paris și Madrid — o parte au sosit la Angoulême, prima stațiune în cale. Între aceștia sânt aviatorii Véndrines, Garros și Gibert. Véndrines a făcut drumul de 400 chilometri cât e până aci în vreme de 3 ore 42 minute. Ceilalți aviatori sau oprit în drum din cauza catastrofei, iar publicul infuriat a înscenat câteva scene furtunoase, distrugând tribunele căror le-a dat pe urmă foc.

Véndrines — împreună cu ceilalți și-a continuat apoi drumul spre Madrid și după că se anunță din Sansebastian, a sosit aci ieri dimineață la ora 11:40.

— **Judecata obștească.** Pe la sfârșitul lunii trecute oamenii din Chichinda au găsit mort în stradă pe gospodarul Petru Ghilezan. Pe cadavru se vedeau urme că a fost omorât de ceva răufăcători și toată lumea bănuia pe Lazar Condan, că el a făcut omorul. A și fost pus în arest preventiv și s'a deschis o cercetare pentru constatarea crimei. Nu s'a putut însă descoperi nimic în socoteala lui și a fost liberat pe urmă, fără să-i fi făcut nimeni nici un rău. Poporul însă știa că a trăit în dușmănie neîmpăcată cu Ghilezan și era încredințat că numai el poate fi ucigașul. Și vremea cât a stat la închisoare, a cercetat singur doar va putea descoperi adevărul și când nu mai era nici o îndoială de vinovăția lui, s'a hotărât să împartă singur dreptatea. Această dreptate o are rezumată în câteva cuvinte: Cap pentru cap. Și când a intrat în sat, l'au așteptat oameni la crășmă, pe urmă l'au prins și l'au pisat până n'a mai rămas suflet în el. Autoritățile au eșit la fața locului

Fiți cu aten-
țiune la firmă!

GYULAY KÁROLY

Atelier de fotografii artistice.

— — **de primul rang.** — —

TIMIȘOARA, Józsefváros, Hunyady u. 5.

— — — (Lângă Casina »Délvidéki«). — — —

Fotografi și portrete, reproducții după fotografii vechi și noi în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interioruri, acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Cei ce se provoacă la anunțul din „Tribuna” capătă 10% rabat. Fiți cu atențiune la firmă.

și au ridicat cadavrul, iar cei cari duseseră răzbușarea la îndeplinire au fost arestați.

— **Mulțumită publică.** Pentru realizarea scopului frumos a „Tovărășiei școlare“, de a face cu elevii Institutului teologic din Caransebeș excursii prin străinătate au intrat încă următoarele donațiuni: Dr. Gheorghe Dobrin adv. 21.40 Titu Hațeg adv. 10 cor. Dr. Pavel Oprea prof., Petru Bernaz, Dr. Petru Mladin, Eut. Barbulescu, Nicolae Franțiu câte 5 cor. Ioan Meda 4 cor. Emanuil Pirtea preot 3.20 cor. Gheorghe Cătană inv. 3 cor. Elena Pirtea 1.20 cor. Dr. Virgil Nemoian med. 2.10 cor. Liviu Biro, Isaiia Popoviciu preoți, Milos Milycovic, Mihail Tampa, Const. Popoviciu, Andrei Meda, Nina Meda câte 2 cor. Dr. Petru Barbu 1.60 cor. Dna Florica Șușoi 1.50 cor. Ruja Meda 1.10 cor. Pavel Boieriu, Cornel Biro. Ilie Imbrescu, Dr. Iuliu Petroviciu, Gheorghe Balota, Romul Popoviciu, Dr. Aurel Ciupe, N. Ivanescu, Ioan Vidu, Dr. Gheorghe Ember, câte 1 cor. Dna Lia Ancușa 56 fil. Gheorghe Noaghea 40 fil.

— **Moșia scriitorului Tolstoi.** După desbateră negustorească a moștenitorilor lui Tolstoi cari plănuiau să vândă moșia rămasă de el unui sindicat american, ca apoi să cădească pe ea fabrici și ferme model, — plan care până acum n'a dat nici un rezultat, vine știrea că statul drept semn de pietate pentru memoria marelui scriitor a hotărât să cumpere el însuși moșia lasnaia Poiana. În Moscova se spune că guvernul oferă pentru moșia aceasta suma de un milion de ruble, și la caz că vor putea încheia un târg, va preda-o academiei de științi din Petesburg, pentru a o folosi în scopuri științifice.

— **Rentoarcerea familiei imperiale germane** Ieri înainte de amiază a sosit familia imperială germană împreună cu ducesa Victoria Luiza la Potsdam, venind din Anglia. Deia gară auștii călători au tras dea dreptul la noul palat. Câtă vreme împăratul a stat la Londra, presa engleză se ocupa de predicție cu o eventuală căsătorie a fiicei împăratului. Și era foarte semnificativ afirmația unor ziare cari susțineau că ducesa Victoria Luiza ar fi zis:

Nu vreau să fiu nici vieneză, nici bavareză nici ducesă de Württemberg, ci vreau să fiu englezoaică,

Planul se învârte în jurul ducelui Eduard Albert care va face, în cursul verei acesteia, împăratului Wilhelm o vizită la Potsdam, iar toamna viitoare va pleca la Oxford unde — urmează studiile universitare.

— **La fondul Dr. D. P. Barcianu** pentru ajutorarea calfelor fără lucru, al »Reuniunii meseriașilor români din Sibiu«, au mai dăruit: Zevedeiu Mureșanu, protopresbiter (Ilia), 50 bani, Victor S., 20 bani, Adrian Dan, învățel lăcătuș, 50 bani, Aurel Bratu, profesor sem., 20 bani, V. Pleșa, inv. lăcătuș, 50 bani, Samuil Petrașcu, eroitor (Paris), 1 cor., Aron Telea, Ioan Gergel, învățel lăcătuș, câte 50 bani și Miorica Tordășianu, 10 bani.

— **Intregire.** Dintre membrii pe viață ai »Reuniunii meseriașilor români sibieni«, publicați în foaia noastră, a rămas afară numele fostului deputat, al dlui Dr. *Aurel Novac*, avocat în Biserica albă, cu care numărul membrilor e 30.

— **Dela București la Paris — călare.** Din București ni-se scrie: Se știe că acum câțiva ani dl maior Miron Costin, pe atunci căpitan, a făcut călare drumul dela București la Metz (Germania). Dl căp. Păun, un valoros militar, întreprinde acum o cursă și mai îndrăzneată. Dsa a plecat călare, acum unsprezece zile din București și și-a ales ca destinație Parisul.

Dintr'o scrisoare a dlui căp. Păun adresată din Panciova, reiese că dsa a ajuns în acea localitate la 3 Maiu trecând prin obstacole destul de mari. Astfel, dsa spune că în ziua de 3 Maiu a făcut 90 de klm. pe un drum plin de gropi, o regiune cu nisip sburător și o oră întreagă a mers prin apă până la pieptul calului. Dl căp. Păun mai arată că pe acolo sunt inundații așa de mari încât îi este teamă să nu-și întreprindă drumul din cauza aceasta.

Până în Panciova a făcut 900 klm. și în ziua

de 4 Maiu a plecat spre Semlin luând drumul apoi către Neuzatz, lângă Peterwardein.

Pretutindenii dl căp. Păun spune că a fost foarte bine primit de către ofițerii unguri.

— **O serbare în Viena.** Ni se scrie: Luni în 22 Mai s'a dat o serbare în parcul orașesc din Viena ca să se strângă fonduri pentru a se putea trimite băieții bolnavi ai săracilor din Viena la Abbazia. Serbarea a fost pusă sub patronagiul arhiducelui Carol Francisc Iosif. În parc a avut fiecare țară din Austria câte un pavilion, în care se vindeau mărfuri dela prăvălii naționale. *Bucovina a avut un pavilion foarte frumos în stil românesc*, aranjat de doamna *Florica Gramatovici*, care a și vândut mărfuri de ale prăvăliilor române din Cernăuți și din Brașov.

— **Un nou accident mortal de aviațiune.** Din Strassburg se telegrăiază că la concursul de aviațiune pentru cel mai bun aeroplan german s'a întâmplat un nou accident mortal. Aviatorul Lemlin, făcând un voiaj subit, pentru a ocoli un alt aeroplan, a sburat cu aeroplanul său într'un copac. Lemlin a căzut din șea și aeroplanul, prăbușindu-se deasupra lui, l-a omorât.

Concursul a fost numai decât suspendat.

— **La fondul Victor și Eugenia Tordășianu** pentru înzestrarea fetelor sărace, al »Reuniunii meseriașilor români din Sibiu«, au mai dăruit: Învățăcelele atelierului de croitorie al dnei Paraschiva Opreșan și învățăcelea atelierului de pantofărie al fraților Mihălțean, din venitul curat al unei reprezentații teatrale, date în reuniune, 1 cor.; Ioan Voicu, sod. rotar, 50 bani, Aron Suciuc și r. locot. auditor, în amintirea tatălui său, 1 cor., Dr. I. Lupăș, protopresbiter, pentru finul său Ciprian, fiul parohului Dr. D. Borcia (Săliște) 1 cor., Vasile Hențea, par. (Sărăsău), Danul Chirilă, par. (Râusadului), 1 cor., Victor Pacală prof. sem. 20 bani, Const. Popp, director de tip, (Făgăraș), Petru Simtion, librar, Nicolae Bratu. propr. „Foaiei Poporului“, câte 30 bani, G. Dobrin, inv. pens. (Bucium), 20 bani, I. Cosma, notar (Ludoș), 80 bani, D. Căian, pantofar, 1 cor., Ios. Marcu sen., pardositor cor. 1'85., Com. Ban, curelar (Poiana), 1 cor. L. Vasiu, inv. zugrav, G. Cocovean, inv. zidar, câte 50 bani și G. Șonea, inv. cismar, 25 bani.

x **Noutăți de ridicul**, geante de mâni, cofere articole de sport, rachete pentru tenis, bile și nețua, fotbal, mingii, bastoane, parfumuri, apă de Coloniri apă de păr, praf de dinți, săpun, perii, pieptene și articole de modă se află cu prețuri moderate la **Hedgus Gyula**, Arad Andrassy-tér 15.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I
În fața palatului administrativ (comitatului)

Mulțumită publică.

Rog rudeniile, prietenii și cunoscuții, cari din incidentul trist al pierderii mult regretatului meu fiu Dr. Alexandru Sterca Șuluțiu, fost medic cercual în Cămpeni, — prin condolențele împărtășite mie și membrilor familiei mele, ne-au întins o rază de mângâiere sufletului nostru consternat de această grea încercare, — să primească pe această cale adâncă, simțita noastră mulțumită.

Abrud, 20 Maiu 1911.

În numele familiei:

Văd. *Francisca Sterca Șuluțiu*,
născ. *Tobias*.

ECONOMIE.

Cătră Reuniunile române de meseriași. Comitetul »Reuniunii sodalilor români din Sibiu«, în calitate de comitet central executiv al tuturor Reuniunilor noastre de meseriași a lansat cătră Reuniunile de meseriași următorul apel:

Onorat comitet!

Încă la 25 Aprilie 1902 am pus în vedere, că »Conferența meseriașilor români« din opt localități, ținută la 15 Iulie 1901 în Sebeșul-săseș, în nobila sa preocupățiune de soarta clasei noastre de mijloc, numind comitetul Reuniunii sodalilor români din Sibiu, de comitet central executiv pentru toate Reuniunile noastre de meseriași, l-a încredințat totodată cu adunarea tuturor datelor aparținătoare activității, ce Reuniunile noastre o desvoaltă în interesul lor propriu în deosebi, și în interesul meseriașilor de pretutindenea în general. În firul provocatei scrisori, recomandând Reuniunilor activitate și celor în alcătuire provizorie, să facă despre a lor activitate cu sfârșitul fiecărui an rapoarte detaiate, din cari să se reoglindeze toate lucrările Reuniunii din cursul anului, — am cerut să ni-se trimită o copie a raportului, însoțit de consemnarea membrilor Reuniunii.

La 20 Iulie 1905, arătând, cum meseriașii întruniți la marea noastră expoziție, ținută în toamna anului 1902 aici în Sibiu, au investit și ei comitetul nostru cu atributul de comitet central, am apelat la concursul tuturor Reuniunilor noastre și le-am rugat ca, în scopul alcătuirii unei statistice despre toți meseriașii noștri, să binevoiască a ne arăta data înființării Reuniunii, respective scopul ce-l urmărește și mijloacele folosite pentru ajungerea scopului, câți membri are, la cari meserii aparțin ei, cari din meserii sânt mai bine și cari mai slab îmbrățișate, atât în localitate, cât și în împrejurime: cari sânt mai rentabile; în ce direcțiune ar fi nevoie de îmbărbătare; dacă cauza meseriașilor noștri înaintează sau stagnează, și cari sânt cauzele stagnerii sau înapoierii, și ce anume ar fi de făcut în scopul înaintării; ce lucrări a îndeplinit Reuniunea și ce lucrări intenționează a întreprinde în viitor?

În fine prin scrisoarea noastră din 26 Maiu 1909, cerând raport despre activitatea tuturor Reuniunilor pe anii anteriori, inclusiv anul 1908, în care, între altele, ceream să se arete câți meseriași (măestri, calfe și învățacei) sânt în localitatea respectivă, am apelat la Reuniunile mai bine organizate să se avânte la aranjarea unei eventuale expoziții industriale, atât de folositoare din toate punctele de vedere, și care bun prilej să fie pentru înfălnirea tuturor meseriașilor noștri. Tot atunci am cerut sprijin pentru revista, acum apusă. »Munca« și la scoaterea în tipar a unui raport (Anuar) statistic al nostru. Acestea în scris, iar prin publicații ziaristice, aproape zilnice, am dat exemple de urmat în afacerile ce ne privesc.

Onoratul comitet este în pozițiune a ști, dacă apelurile noastre au avut și încât efectul dorit.

Iubiți meseriași! Acum ne găsim în preajma alor două evenimente mai însemnate. Frații noștri meseriași din Blaj, în vara anului de față, vor sărbători, alături de cele mai de samă așezăminte ale noastre („Asociațiunea“ și „Fondul de teatru“), sărbarea înaintării lor, iar noi meseriași sibieni, în anul viitor 1912, sărbătorim alături de o tovarășă muncitoare pentru înaintarea economului muncitor, (Reuniunea română de agricultură din comit. Sibului) progresul făcut de noi în cei 20 ani de la aranjarea (în 1892) a primei expoziții industriale și în cei 10 ani dela aranjarea (în 1902) a primei expoziții cu lucrări din industria profesională și din industria de casă (lucrul de mână femeiască). Cum cauza clasei noastre de mijloc, mulțumită activității Reuniunilor noastre, se găsește pe căile progresului, datorința ne impune ca sărbătorile amintite să nu ne găsească nepregătiți și fără a ne putea da sama despre starea în care ne găsim.

Drept aceea îndrăznim a Vă ruga cu frățască dragoste, să binevoiti a ne transpune cel mai târziu în răstimp de 30 zile un raport amănunțit, în care să se dea răspuns la toate întrebările (chestiunile) ce le-am pus în cele 3 scrisori descrise mai sus, completate cu date privitoare la meseriași D-Voastre, știpeștiști din diferitele fundațiuni.

Datele prețioase le vom trece și într'un raport general (Anuar) pe care, speranță avem a-l scoate în cursul anului de față.

Fiind cu frățescă dragoste:

Sibiu, 13 Mai 1911.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“, ca comitet central executiv al tuturor Reuniunilor de meseriași.

Vic. Tordășianu,
președinte.

Stefan Duca,
notar.

Târg de țară în Sebeșul-săsesc. Târgul de țară pentru vite cornute și cai va avea loc în Sebeșul-săsesc (comitatul Sibiu) la 30 și 31 Mai n. — *Magistratul orașenesc.*

Târg de țară în Săliște. În comuna Săliște (com. Sibiu) se va ținea târgul de țară pentru vite cornute și cai în 11, 12 și 13 Iunie st. n. (la Rusalii), iar târgul de marfă în 14 Iunie a. c.

Săliște, la 20 Maiu 1911. *Primăria comunală*

BIBLIOGRAFII.

Ilustrate românești. Librăria „Tribuna“ a editat o serie de ilustrate frumoase reprezentând porturile dela **baul costumat din Arad.**

Bucata costă 24 fileri; Seria de 12 ilustrate 2 coroane 50 fileri; 50 bucăți 9 coroane; 100 bucăți 16 coroane.

O frumoasă ilustrată e și cartă postală reprezentând pe dl **Octavian Goga** alături de primul nostru aviator dl **Aurel Vlaicu.** Bucata 16 fileri; 50 bucăți 7 coroane; 100 bucăți 12 coroane.

»**Călușerii**«, bucata 14 fileri; 50 bucăți 6 coroane; 100 bucăți 10 coroane.

Dicționar român-german
cel mai bun și mai ieftin.

În editura profesorului Langenscheidt din Berlin a apărut: **Dicționar portativ român german** de prof. Dr. Ghiță Pop (București).

Un volum frumos de 508 pagini, legat în pânză. Prețul 2 cor, 40 fileri (+ 206 porto. Recomandat + 45 fil. Este cel mai bun și mai ieftin dicționar român.

De vânzare la Librăria „Tribuna“. Partea a doua „Dicționar german-român“ va apărea în curând.

»**Noua revistă română**« de sub direcțiunea d-lui C. Rădulescu-Motru a apărut cu următorul sumar:

Lazar Cosma. **Salonul de primăvară al «Tinerimii artistice», (cu 35 ilustrații).**

Haralamb Lecca. „Să nu-l vezi“ (versuri). Gheorghe Pribeag. Reprezentarea lui „Faust“ la „Deutsches Theater din Berlin.

Insemnări: Istoria românilor în limba latină

de N. Iorga de A. D. Xenopol. — O ceartă care degenerază. — Eugène Carrière. — O anchetă artistică. — Din documentele ziaristice noastre. — Din literatura zionistă.

Revista revistelor: Arhiva. — Revita idealistă. — La plume politique et littéraire. — La Voce. — Revue Contemporaine. — Russkaia Starina. — Les Annales.

Memento.

Pentru copii. A apărut Minunatele Isprăvi Vânătoarești și Călătoriile pe uscat ale Baronului Münchhausen, traducere de T. V. Negrescu.

În toată literatura germană nu există lucrare care să fie mai populară printre copii. Cetirea întâmplărilor miraculoase și isprăvile de vânătoare ale celebrului Münchhausen, descrise cu mult humor, înveselește grozav de mult pe cetitori, încântați că pot ei singuri să-și dea seama de faptul că autorul nu face decât să înșire la „minciuni“.

În Germania Münchhausen a ajuns un fel de carte clasică națională, de rigoare în biblioteca ori căruia copil.

Traducerea ei în românește se impunea, dat fiind succesul ce această lucrare are pe lângă micii cetitori și lipsa unei literaturi speciale pentru copii. Numeroase ilustrațiuni de o execuție ireproșabilă însoțesc textul.

Prețul 30 bani.

Se află de vânzare mai la toate librăriile din țară. Catalogul complet al acestei Biblioteci ce cuprinde peste 500 de volume a se cere la Librăria Editoare Leon Alcalay, București.

La Librăria „Tribunei“ se află de vânzare **Dr. Onisifor Ghibu, Cercetări privitoare la situația învățământului nostru primar și educația populară à Cor. 1 plus 5 fil. porto.**

Tablourile lui Grigorescu în Arad.

La Librăria Tribunei se află de vânzare 20 de reproduceri după tablourile celui mare pictor român **Grigorescu.**

Fiecare tablou costă cor. 2-50 + porto poștal. Mărimea e (cu carton cu tot) 30 cm. lățime și 40 cm. lungime:

DICȚIONARUL

numirilor de localități cu populațiune română din Ungaria, compus din încredințara *Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român de S. Moldovan și Nicolau Togan.* Prețul 5 Cor plus 20 fil. porto. Se poate procura la Librăria Tribunei, Arad.

POȘTA REDACȚIEI.

X. Y. Feldioara. O chestințe care nu trebuie să ne intereseze în gradul ca s'o dăm publicității. Noi nu ne putem bucura de acele progrese pe cari le realizează în favoarea poporului săsesc omul despre care ne scrii mănât numai de nobile sentimente colegiale.

P. P. (Bihor). Primim bucuros. Mulțumiri pentru informații.

Domnului care vrea să discute. Deși stăruieți, noi, iată, vă declarăm solemn, încă odată, că nu vom discuta cu dvoastră. Deși ne înjurați, un procedeu vechi dle avocat, nu ne ve-ți putea schimba hotărârea, căci noi suntem băieți buni și nu te simim să umbli pe rând pe la toate somitățile străine, chinându-le cu traduceri și micile împrumuturi de idei. Ii vom scrie însă lui Emil Isacu. Poate... poate se îndură el,

Redactor responsabil: **Iuliu Giurgiu.**
„Tribuna“ institut tipografic, Nichin și 1919.

MOBILE

din cauza schimbării localului
se vând cu prețuri

ieftine

în fabrica de mobile alui

REISZ

Oradea-mare-Nagyvárad

dela 1 Mai în Rákoczi-ut 14.

CONCURS.

a) »**HAȚIEGANA**« institut de credit și economii societate pe acțiuni în Hațeg prin aceasta publică concurs pentru ocuparea postului de **director-executiv** cu termen de 30 Iunie 1911 st. n. cu următoarele condițiuni:

1. Recurenții au să dovedească calificațiunea sau cu testimoniu despre absolvirea academiei comerciale sau să arete că au doctoratul iuridic, precum și atestatul de serviciu de până aci.—

2. Alesul nu poate avea altă ocupațiune și trebuie să depună o cauțiune de 5000 Cor. în bani gata, mobile sau efecte.—

3. Beneficiul se statorește în K. 3200 salar anual, K. 800 bani de cuartir și tantiema statutară de 2%.—

4. Instituirea se va face, deocamdată provizor pe un an.—

b) Pentru ocuparea postului de **contabil** la filiala din Puj cu următoarele condițiuni:

Recurenți au să dovedească absolvirea școlii comerciale sup. și că au praxă de bancă ca să poată conduce independent agendele filialei.—

Cei ce vor fi versații în ale cărții fundare vor fi preferiți.—

Beneficiul se statorește în K. 1600 salar anual, iar după un an de probă va fi ales definitiv și va intra la fondul de pensiune și tantiema statutară.—

Hațeg, la 18 Maiu 1911

Direcțiunea.

C. Roth

fabrică de salamă și cârnătarii
Sibiu—Nagyszeben, Reisparg. 8.

Recomandă:

Slănină albă afumată
à klgr. fl. —85

Salamă foarte fină
à klgr. fl. 1-90

La cumpărare de 50
klgr., à klgr. fl. 1-80

Serviciu prompt.

„ISVORUL”

Institut de credit și economii, societate pe acții în Ighiu

CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și economii societate pe acții, „ISVORUL” din Ighiu, publică concurs pentru ocuparea postului de contabil cu un salariu anual de 600 coroane și tantiemă statutară.

Reflectanții la acest post au să dovedească: absolvirea unei școli comerciale, praxă îndestulătoare spre a putea conduce contabilitatea independent.

Alegerea se va face pe un an de probă. Postul e de a se ocupa îndată după alegere.

Documentele au să se trimită direcțiunei mult până în 20 Iunie a. c.

Ighiu (Magyarigen), la 19 Maiu 1911.

DIRECȚIUNEA.

Fabricația cea mai bună de

PIELE

de tălpi, fabricația proprie de partea sus a ghetei, în asortimentul cel mai mare, cu toată scumpetea se găsesc și prețurile cele mai ieftine în magazinul de piele al lui

Gyöngy Sándor

BUDAPEST III., Tavasz-u. 1.

Distins cu diploma de recunoștință în anul 1904.

Catalogul ilustrat a prețurilor gratuit.

Un candidat de avocat

cu practică află aplicare în cancelaria mea advocațională.

Reflectanții să mi-se adreseze direct.

Dr. Gheorghe Rocsin, avocat, Nagyvárad.

Cumpăr

în orice cantitate flori de romonițe (mușețel) flori de tei, flori de friguri, flori de soc, flori de bujor, flori de grâu, mama de secari, frunze de mătrăgună, frunze de măsălarăniță, bolondaică, ciu-mafai și rădăcini de mătrăgună fie verzi ori uscate, precum și vespi de frapten (gândaci de maiu).

Farmacia

Alexandru Szokoly, Arad

— (vis-à-vis de biserica sârbească). —

LUCZA JÓZSEF

atelier chimic p. curățitul hainelor Szeged, Laudon-u. 9.

PRIMEȘTE :

vopsirea și curățirea hainelor bărbătești femeiești de copii și preoțești, postav, de mobile, haine de doliu etc. Mai departe primește curățirea penelor de pat, cu mașina prin ce își redobândesc culoarea albă și uscățimea originală și vor fi scutite de praf. Comandele din provincie se efeptuiesc imediat.

Geante moderne pentru dame (Ridikül)

precum și portmoneuri, portofolii și portțigarete în diferite calități

dela cele mai simple până la cele mai fine, se pot cumpăra pelângă prețuri moderate și serviciu conștiințios la:

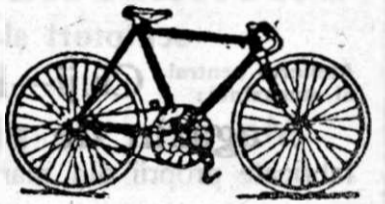
György Gergely

primul atelier de obiecte din piele de lux

Ma osvásárhely, Piața Széchenyi-tér.

Bicicletele de renume mondial :

THE CHAMPION și PREMIER

cu osie campanilară

roată automată (cu frînă liberă) se vând pelângă garanță de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără de nici o ridicare de preț în rate lunare de 12 și 15 cor. precum și

— părți alcătuitoare pentru biciclete —

ca gumă interioară și exterioară prima calitate, sonerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. În urma circulației mari unde în toată Austro-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus — în mare cu preț original de fabrică. —

Láng Jakab și fiul

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare Budapesta, VIII., József-körut 41.

Filiale : Baross-tér 4 și în Buda, II., Margit-körut 6. Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

Leon Tolstoi.

22

RĂSBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

— Ce spui?... Desigur te-am confundat; am atâtea zile la Moscova... D-ta ești Boris... da, așa este... în răzvit, văd limpede... Ei, ce gândești d-ta de expediția în Boulogne? Englezii vor avea de lucru dacă Napoleon trece strimtoarea. Eu cred întreprinderea posibilă, dacă Villeneuve se poartă bine.

Boris nu citea gazete, nu știa nimic de expediția și auzea rostindu-se numele lui Villeneuve pentru prima oară.

— Aici, la Moscova, mesele și fleacurile ne ocupă mult mai mult decât politica, răspunse el cu aerul tot bădăcioritor; nu știu nimic din câte mi-ai spus d-ta și nu mă gândesc niciodată la acestea. Nu se vorbește în oraș decât de contele și de d-ta.

Pierre zâmbi cu surisul său bun, tot temându-se că nu cumva să-i scape interlocutorului său vre-un cuvânt indiscret; dar Boris vorbea cu un ton sec și precis, fără să-l scape din vedere.

— Moscova nu se ocupă de altceva; fiecare vrea să știe cui îi va cădea averea contelui, și cine știe dacă el nu ne va îngropa pe toți? Cât despre mine, i-o urez din toată inima.

— Da, e penibil, foarte penibil, bolborosi Pierre, care se temea mereu să nu i-se adreseze vre-o întrebare indiscretă.

— Și d-ta trebuie să crezi, urmă Boris roșind ușor,

dar păstrându-și rezerva, că toată lumea caută să capete ceva din averea milionarului.

— Iacă-ne! gândi Pierre.

— Și țin tocmai să-ți spun, ca să înlătur orice neînțelegere, că te înșeli grozav, socotindu-ne, pe mama și pe mine în numărul acestora. Tatăl d-tale este foarte bogat, noi suntem foarte săraci; de aceea nu l-am socotit niciodată ca pe o rudă. Nici mama, nici eu nu-i vom cere vre-odată ceva, și nu vom primi niciodată nimic dela dânsul.

Pierre șovăi câteva timp înainte să înțeleagă; de odată el luă cu vioiciune și cu stângăcie mâna lui Boris, și roșu de confuziune și de rușine:

— E cu puțință? strigă el, se poate crede că eu... că alții...

— Sunt mulțumit că ți-am mărturisit aceasta; iartă-mă. Dacă a fost neplăcut pentru d-ta, n'am avut intenția să te rănesc, urmă Boris liniștindu-l pe Pierre, căci rolurile erau acum schimbate. Principiul meu e să fiu sincer... dar ce răspuns să duc: veni-vei la masă la Rostow?...

Și Boris, după ce se ușură de-o povară grea, trecând-o pe umerii altuia, redeveni încântător ca întotdeauna.

— Ascultă-mă, zise Pierre liniștit, ești un om minunat. Ce-ai făcut d-ta, e frumos, foarte frumos... Nu mă cunoști și e, firește... e așa de mult de când nu ne-am văzut... de când eram copii... Așa că ți-ai putut închipui... te înțeleg foarte bine; eu n'as fi făcut asta, mi-ar fi lipsit îndrăzneala... Sunt încântat de a-ți fi făcut cunoștința. E într'adevăr ciudat, adaogă el zimbând, după un moment de tăcere, cum ți-ai putut închipui că... și începu să ridă. — În sfârșit, ne vom cunoaște mai bine, nu-i așa? te rog... și îi strânse mâna. Știi d-ta că nici nu l-am văzut pe contele?... nu m'a

chemat încă... îmi pare rău de el, dar ce să fac?... Așa dar, crezi serios că Napoleon va avea timpul să treacă marea cu armata sa?

Și Pierre începu să desvolte avantajile și dezavantagiile expediției din Boulogne.

Un servitor intră să-l înștiințeze pe Boris că mama lui se urcă în trăsură; el își luă rămas bun dela Pierre care-i făgădui, stringându-i prietenește mâna, că va veni la masă la Rostow. Pierre se mai preumblă multă vreme prin odaie, dar fără să se mai lupte cu dușmani închipuiți; zimbea și se simțea coprins — fără îndoială din cauza tinereții sale și a desăvârșitei lui singurătăți — de o înduioșare fără pricină pentru acest tânăr inteligent și simpatice, și se hotărî să-l iscodească mai de aproape.

Printul Vasile o însoți pe prințesa, care-și ascundea în batistă chipul ud de lacrimi.

— E îngrozitor, îngrozitor, murmură dânsa; dar am să-mi fac datoria până la capăt. Voi reveni să-l veghez; nu-l pot lăsa singur... fie-ce clipă e prețioasă. Nu înțeleg ce mai așteaptă nepoatele sale. Cu ajutorul lui Dumnezeu, am să-l pregătesc... Adio, printul meu, Domnul să te aibă în paza sa.

— Adio, scumpa mea, răspunse neglijent printul Vasile.

— Ah! e într'o stare teribilă, se adresă mama fiului ei după ce urcâră în trăsură; nu cunoaște pe nimeni.

— Nu-mi pot da încă seamă, mamă de felul legăturilor cu Pierre.

— Testamentul ne va desvălui totul, amicul meu, și soarta noastră va depinde dela el.

— Ce te face să crezi că ne va lăsa și nouă ceva?

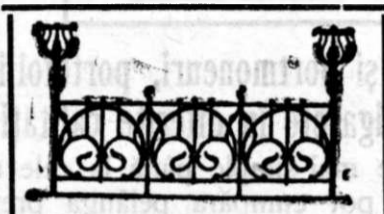
— Ah! copilul meu, este așa de bogat și noi suntem așa de săraci!

(Va urma).

Traian Turturean

lăcătuș artistic și pentru zidiri
în Bistrița.

Primește orice lucrări de bransa aceasta precum: strângerea cu fer a zidurilor, pregătirea de porți și garduri de fier, balcoane, trepti, îngrădiri de moștine, cămine și cuptoare etc. executate artistic și prompt. Primește totodată spre efectuare totfelul de reparaturi atingătoare în bransa aceasta pe lângă prețuri ieftine și serviciu punctual.

Zaharie Bârsan:

Impresii**de Teatru
din Ardeal**

à 2 cor.

(10 fleri porto).

: Se poate că-
păta la Librăria
Tribunei Arad.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa

sculptori și măestrii pietrari.

Atelierul central al magazinei: Cluji—Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietrii monumentale,
fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit etc.

Biroul central:

Sibiu—Nagyszeben,
Fleischer-gasse 17.

Filiale:

Déva și Nagyvárad.

Numai e lipsă

ca să tunzi părul ciasuri întregi cu ajutorul foarfecilor și al piaptănelui. Fiecare econom poate comanda pe o carte postală pe seama familiei

Mașina de tăiat părul Solingen

pregătită din cel mai bun oțel.

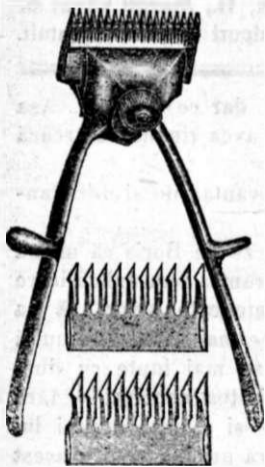
Foarfecile mașinilor noastre nichelate sunt ascuțite și ciselate cu mare îngrijire și astfel să și expediază, alăturându-se la o mașină și un piaptăn de tăiat de 5 și 10^m un feder în rezervă, și olei de uns.

Expedierea se face și cu ramburs, ori trimițându-se banii înainte.

Prețul unei bucăți 6 cor., două bucăți se trimit franco (poșta plătită).

Frații LENGYEL Testvérek

magazin de expediție
KAPOSVÁR. (Somogy m).

Babós Béla

fabricant de instrumente muzicale în

Sibiu, (Nagyszeben) Piața-mică 2 4.

Unicul fabricant în Sibiu.

Cel mai ieftin și cel mai bun depozit de cumpărat pentru orice instrumente, precum: violine, țitere, clarinete, harmonice, și totfelul de instrumente de suflat din alamă, etc.

Cele mai bune și mai ieftine corzi de violine. Mare depozit de Gramofoane în diferite mărimi, precum și Scala-Record. Mare asortiment de plăci pentru gramofoane cu prețuri ieftine. Comandele se efectuează prin trimiterea banilor înainte sau prin rambursă. Reparaturile se execută artistic și cât se poate de prompt.

Localitățile balneare — Felix

Pentru cura de vară și iarnă, lângă Oradea-Mare.

Deschise întreg anul. Cel mai bogat izvor cald în sulf, la temperatură de 49 grade C. și cu o cantitate zilnică de 17 milioane litri.

Contra bolilor de reumatism, podagră și ischias, contra asudării și contra boalalelor femeiești.

În 1909 au fost vindecați 9200 bolnavi. Localitățile balneare din Felix, cele mai eficace dintre toate stațiunile de același fel.

Băi de vană, și nisip etc., 250 camere, loc de întâlnire, sală de pian, lectură, restaurante excelente, taraf de țigani, Duminică muzică militară, joc de tennis, promenări frumoase, parc de 400 de holde cu plantație minunată de brazi: 16 trenuri de persoane circulă zilnic dela 1 Maiu. Oficiu poștel, telegrafic și telefonic. Taxă de cură și p. muzică nu este. Prospecte trimite direcțiunea. (Felix — gyogyfürdő).

Mașini de scris

IDEAL și ERICA.

GRAMOFOANE**Mașini de cusut VERITAS.**

(fabricație proprie) și cele mai solide părți constitutive: panglici de culoare, hârtie de copiat, ace, plăci etc. se găsesc la mehanicul:

George Barthelmie, Brașov, Weisz Mihály-u. 23.

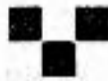
Cel dintâi și cel mai bine asortat atelier mehanic din Ardeal. Atelier p. reparat mașini speciale de scris, de orice sistem de asemenea aparate mehanice fine etc. Școală de scris cu mașina.

Inginer

Eugen Tilea

birou tehnic

București, Calea Victoriei No 27.

EXECUTĂ:

Proiectarea și construirea de vile, școli și ori-ce alte clădiri în stil românesc și modern.

Construirea în beton armat.

Alimentări cu apă și canalizări de oraș etc.

Construcțiuni de magazini de cereale ș. a.

S'a deschis
 Filiala fabricii de
 ghete anatomice Moskovits
 în Arad, Piața Libertății No 18.

Prețuri
 fixate
 egal:

10 Cor.
 13 »
 17 »
 22 »

Prețuri
 fixate
 egal:

10 Cor.
 13 »
 17 »
 22 »

Prețuri egale.

Prețuri fixe.

Vînzare de pămînt!

Pe pusta KUTASI

442 holde mici de pămînt arător

al doamnei V. KISS

sunt de vînzare

în bucăți mai mici sau mari.

Pe acest pămînt arător de clasa I-ă sunt deja votate împrumuturi de 900 Coroane după holde mici.

Informațiuni mai de aproape dă singur numai:

Herzog Sándor

Arad, Str. Weitzer János 15.

Abonați și răspândiți

Tribuna Poporului

foaia țăranului român.

Cornel Tunner

industrie de marmoră și granit în
 Timișoara-Fabrik, Andrásy-ut No 22.
 și Timișoara-Josefin, Hunyadi-utca No 4.

Iși recomandă magazinul său bogat asortat cu

pietrii monumentale

table de marmoră, statui,
 etc., fabricație proprie în executare
 de gust frumos și preț moderat.
 Având un magazin bogat, livrează
 — mai ieftin ca orice concurență. —
 Recomandându-se on. public roagă
 cercetarea binevoitoarelor comande:

Cornel Tunner,
 măiestru de sculptură în piatră.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄
 și 5⁰/₁₀, pe lângă div. de mijlocire și amortizație de
 interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez spe-
 sele de intabulare, convertez datorile de interese mari.

== **Resolvare grabnică, serviciu prompt.** ==

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriu comitatului Arad, orașului Arad, comitatului
 Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

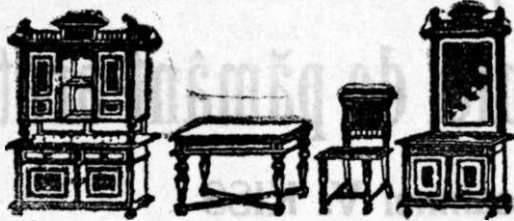
(Lângă filiala Poștei.)

Prizează pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili
 și demni de încredere.

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

timplar artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu — N.-szeben, Elisabetg. 20.

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de școale, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă liferare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

KÁDI FERENC

călțunar ortopedic pentru bărbați și femei
Temesvár-Josefstadt, Hunyadi-ut 13.

Își recomandă depozitul său bogat asortat cu ghețe p. bărbați, femei și copii
calitatea cea mai bună cum și comande după măsură pelângă prețuri convenabile. Reparațiunile se primesc pelângă prețuri ieftine.

Cel mai mare institut de industrie artistică bis. din Ungaria.

Schmidt János succesor **Schmidt Ferencz**

sculptor și arhitect de altare

Budapest, X., Köbányai-ut 53. (Lângă stațiunea locală a tramvaiului electric.)

Efectuește totfelul de mobilier de biserică, precum :

Iconostase și altare; statui de piatră și lemn; amvoane și scaune de spovedanie; sicriul domnului, grota Mariei de Lour; cristelnițe, icoane de stațiune; sculptură în relief sau pictură; străni; pictură de biserică și atare etc.

Renovează în stil altare vechi, amvoane și statui, aurește și marmorește.

Preț-curent, proiect de budget și planuri gratuit. Dacă sunt chemat pentru examinarea lucrului, mă duc oriunde pe cheltuiala mea proprie. — —

Prețuri moderate. — — — Condiții de plată favorabile.

HALÁSZ P. JÁNOS

atelier pentru bandage chirurgicale

BUDAPEST IX, Üllői u.

unde se află cu prețurile cele mai convenabile și brevete

Suspensorii, bandage pentru burtă, picioare și mâini

artificiale, ciorapi de cauciuc, benzi pentru îndreptarea staturii (gradehalter), mașini pentru umblat

sprijinit, precum și tot felul de articole necesare pentru îngrijirea bolnavilor, preparative de fabrica

engleză și americană, irigatoare și injectoare. — —

Grijiți de adresă.

Atelierul lui WUNDER

din Timișoara-Cetate

Piața Losoncy-(Dom)-tér 12

:- vis-à-vis de casa comitatului. :-

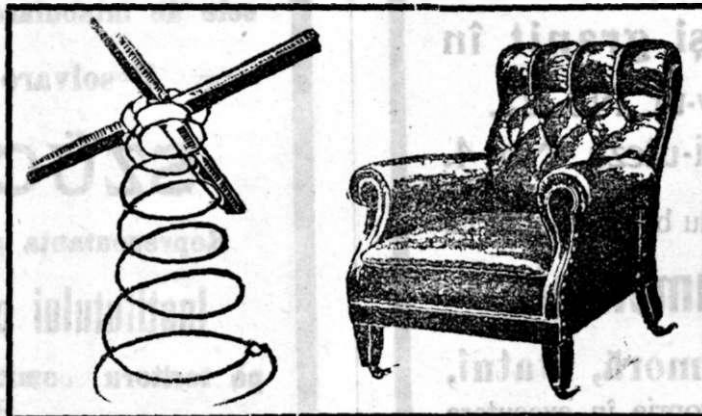
Trusouri complete pentru mirese.

Producțiuni exclusiv locale și ieftine.

Execuțiunile cele mai simple și elegante.

Mobile englezești în toate culorile.

Garnituri din piele de animale în culori.

Prin praxa mea de zece ani în străinătate mi-am câștigat plăcuta pozițiune și pot aduce la îndeplinire toate cererile on. public.

Depozit permanent de Ottomane și Divane lucrate solid și ieftin.

Efectuesc orice mobile și lucrări aparținătoare — acestei branșe. —

Decorațiuni ocazionale elegante și ieftine

Cornise de aramă à 5 cor.

Perini patente parisiene lipsite de moli și de praf cu prețuri ieftine.

Telefon 126. — Atelier de primul rang. — Execuție modernă. — Telefon 126.